EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 20.7.2005
KOM(2005) 330 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Yhteiset toimet kasvun ja työllisyyden hyväksi – Yhteisön Lissabon-ohjelma

[SEK(2005) 981]

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Yhteiset toimet kasvun ja työllisyyden hyväksi – Yhteisön Lissabon-ohjelma

1. LUOTTAMUSTA JA PÄÄTTÄVÄISYYTTÄ VÄLITTÄVÄ VIESTI

Kasvua ja työllisyyttä edistävän Lissabonin kumppanuuden ydinsanoma ilmentää luottamusta ja päättäväisyyttä: Euroopan yhteiskuntaa, taloutta tai ympäristöä kohtaaviin haasteisiin voidaan vastata. Jos niiden suhteen toimitaan hyvin, Eurooppa voi saada niistä uusia mahdollisuuksia kasvuun ja uusiin työpaikkoihin.

Eurooppa on nyt ratkaisevassa tienhaarassa: sillä on edessään sekä sisäisiä että ulkoisia haasteita. Euroopan on vastattava väestön ikääntymisen asettamaan haasteeseen: työikäisen väestön määrä supistuu pitkällä aikavälillä huomattavasti, ja vastaavasti eläkeläisten osuus kasvaa. Jos työvoiman määrän vähenemistä ei korvata työn tuottavuutta nostamalla, potentiaalinen kasvu pienenee vuoteen 2040 mennessä merkittävästi, noin 1 prosenttiin eli vain puoleen nykytasosta. Eurooppalaiseen yhteiskuntamalliin kohdistuisi huomattavia paineita, jos talouden suorituskyky heikkenisi näin paljon ja väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot kasvaisivat. Toisaalta EU:n taloudella on kiihtyvän globalisaation vuoksi ollut vastassaan lisääntyvä ulkomainen kilpailu. Ulkoisen kilpailun kohteiksi on joutunut yhä useampi taloudellisen toiminnan lohko: muun muassa korkeaa teknologiaa edustavien sekä työvoimavaltaisten tavaroiden ja palvelujen tuotanto. T&K-investointien kasvu on EU:ssa lähestulkoon pysähdyksissä. Jos nykyinen suuntaus jatkuu, T&K-investoinnit ovat 2,2 prosenttia BKT:stä vuonna 2010, eli sovitusta 3 prosentin tavoitteesta jäädään huomattavasti. Tätä taustaa vasten tarkasteltuna on tarpeen tehdä tärkeitä päätöksiä Euroopan yhteiskunnallisen ja taloudellisen tulevaisuuden viitoittamiseksi.

Helmikuun 2. päivänä 2005 **komissio ehdotti Lissabonin strategialle uutta alkua**, jossa EU:n toimet keskitetään kahteen päätehtävään: varmistamaan vahvempi ja kestävä kasvu sekä luomaan enemmän ja parempia työpaikkoja.[1] Euroopan unionin toimielimet ovat uuden alun vauhdittamana ryhtyneet muuttamaan päätöstä konkreettiseksi toiminnaksi. **Maaliskuussa kokoontunut Eurooppa-neuvosto** samoin kuin Euroopan parlamentti ja Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ovat antaneet **täyden tukensa** komission ehdotukselle käynnistää ja kohdentaa Lissabonin strategia uudelleen.

Kasvua ja työllisyyttä edistävän Lissabonin kumppanuuden tavoitteena on nykyaikaistaa EU:n taloutta ja varmistaa siten, että ainutkertainen yhteiskuntamallimme säilyy yhä globaalimmilla markkinoilla, teknologian muuttuessa, ympäristöpaineitten alla ja väestön ikääntyessä. Strategiaa on tarkasteltava myös laajemmassa asiayhteydessä eli suhteessa siihen kestävän kehityksen vaatimukseen, joka meidän on täytettävä vaarantamatta kuitenkaan tulevien sukupolvien kykyä vastata omiin tarpeisiinsa.

Resurssimme riittävät hyvän elintasomme ylläpitämiseen, mutta ne on otettava käyttöön. Eurooppa joutuu investoimaan enemmän nuorisoon, koulutukseen, tutkimukseen ja

[1] KOM(2005) 24, 2.2.2005.

innovointiin, jotta yhteiskunta saa käyttöönsä ne voimavarat ja mahdollisuudet, joita tarvitaan hyvinvoinnin luomiseen ja turvan tarjoamiseen jokaiselle kansalaiselle. Avaamme markkinoita, vähennämme byrokratiaa ja investoimme moderniin infrastruktuuriin yhä suuremmassa määrin, jotta yritykset pystyvät kasvamaan, innovoimaan ja luomaan uusia työpaikkoja. Ryhdymme kaikkiin tarvittaviin toimiin voidaksemme kehittää ammattitaitoista ja yrittäjähenkistä työvoimaa, jotta kaikki eurooppalaiset voivat nauttia sellaisen yhteiskunnan tarjoamista eduista, jossa työllisyysaste on korkea, sosiaalinen suojelu laadukasta ja ympäristö terve. Kaikkien toimenpiteiden taustalla on terve makrotalouspolitiikka.

Itse tavoite on vakuuttava, mutta sen toteuttamiseksi tarvittavat toimet kaipaavat selittämistä. Yhteiskuntamme edessä on nyt haasteita, jotka herättävät osassa kansalaisia epävarmuutta ja pessimismiä. Sosiaalinen ja taloudellinen edistys muuttaa usein merkittävästi ihmisten elämää – siihen liittyy sekä riskejä että etuja. Kansalaisten oikeutettu huoli on otettava vakavasti; on selitettävä kunnolla, mitä etuja uusi strategiamme tuo kansalaisten jokapäiväiseen elämään.

Kasvun edistäminen ja työpaikkojen luominen ovat avain, jolla saadaan käyttöön ne resurssit, joita taloudellisten ja sosiaalisten pyrkimystemme toteuttaminen edellyttää ja jotka toisaalta ovat olennaisia ympäristöön liittyvien tavoitteidemme saavuttamiseksi. Viimeaikainen kansalaiskeskustelu on osoittanut, että nämä molemmat näkökohdat ovat kansalaisille äärimmäisen tärkeitä. Käynnistämällä tämä kunnianhimoinen projekti uudelleen pyritään ottamaan huomioon ne molemmat. Joidenkin poliittisten toimien vaikutukset tulevatkin näkyviin vasta ajan myötä. Osa toimista taas johtaa hyötyihin nopeasti. Joka tapauksessa näihin toimiin on suhtauduttava entistä vakavammin ja vastuullisemmin. Aikaa ei ole hukattavana.

2. TOIMEKSIANTO

Keskeinen tekijä Lissabonin strategian uudessa alussa on, että sen hallintorakennetta muutettiin jäsenvaltioiden ja yhteisön tehtävänjaon selkeyttämiseksi, jotta tehtävät ja valmiudet kävisivät paremmin yhteen. Komission on täydennettävä jäsenvaltioiden toimia, ja siksi yhteisön ja jäsenvaltioiden tason toimet on ryhmitelty toisiaan täydentäviksi mutta erillisiksi ohjelmiksi.

Kasvua ja työllisyyttä edistävän Lissabonin kumppanuuden onnistuminen riippuu pääasiassa jäsenvaltioista, ja siitä, miten päättäväisesti ne toteuttavat tarvittavat rakenneuudistukset; yhteisö puolestaan pyrkii tuomaan strategiaan keskeistä lisäarvoa. Parhaisiin synergia- ja tehokkuusetuihin päästään vain siten, että kansallisia uudistustoimenpiteitä täydennetään yhteisön tasolla toteutettavilla toimilla. Kaikki yhteisön Lissabon-ohjelmassa esitellyt strategiset toimet tarjoavat **selvää lisäarvoa**, sillä toimet toteutetaan tai koordinoidaan yhteisön tasolla. Lisäarvo on erityisen ilmeistä, kun kyseessä ovat sisämarkkinoihin, infrastruktuurin kohentamiseen ja yritysten toimintaedellytysten parantamiseen liittyvät yhteisön politiikat. Osaamista, yleissivistävää koulutusta ja ammattitaitoa tukeville politiikoille on annettava paljon enemmän painoarvoa, jotta vahvistettaisiin EU:n kilpailukykyä ja kestävää kasvua ja taattaisiin samalla sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus.

Kesäkuussa kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi kasvun ja työllisyyden yhdennetyt suuntaviivat, jotka muodostavat perustan jäsenvaltioiden kansallisille kasvua ja työllisyyttä edistäville ohjelmille. Lisäksi Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota esittämään kansallisten ohjelmien vastineeksi ”**yhteisön oman Lissabonin ohjelman**”, joka kattaa kaikki yhteisön

tason toimet. Ohjelmassa on sama rakenne kuin kasvun ja työllisyyden yhdennetyissä suuntaviivoissa. Ohjelmaan kuuluvat strategiset toimet voidaan jakaa kolmen pääryhmään:

- Kasvua osaamisella ja innovoinnilla
- Euroopasta houkuttelevampi paikka investoijille ja työntekijöille
- Uusien ja parempien työpaikkojen luominen.

Edistystä tarkastellaan asiasta laadittavassa EU:n vuosikertomuksessa, joka kattaa sekä yhteisön että jäsenvaltioiden toimet. Yhteisön toimien osalta kertomus perustuu tässä yhteisön Lissabon-ohjelmassa lueteltujen toimien säännölliseen seurantaan. Vuosikertomuksessa arvioidaan lisäksi jäsenvaltioiden kansallisten ohjelmien toteutusta. Vuotuisen arvioinnin perusteella komissio päättää tarvittaessa lisätoimista yhteisön tasolla ja tarkistaa yhteisön Lissabon-ohjelmaa vastaavasti.

Vaikkei vuosien **2007–2013 rahoitusnäkymistä** olekaan vielä päästy sopimukseen, komissio uskoo ratkaisun löytyvän pian ja kehottaa jäsenvaltiota päättämään riittävästä rahoituksesta kasvua ja työllisyyttä tukevaan kilpailukykyyn liittyville toimille.

3. YHTEISÖN LISSABON-OHJELMA – KASVUN JA TYÖLLISYYDEN HYVÄKSI

Makro- ja mikrotalous- ja työllisyyspolitiikan muotoilu ja täytäntöönpano kuuluvat ensi sijassa jäsenvaltioille, jotka esittelevät politiikkaansa kansallisissa uudistusohjelmissaan syksyllä. Kasvun ja työllisyyden yhdennetyissä suuntaviivoissa annetaan ohjeita näiden alojen politiikkaa varten.

Yhteisö vaikuttaa yleiseen talous- ja työllisyyspoliittiseen ohjelmaan saattamalla sisämarkkinat valmiiksi ja toteuttamalla yhteistä politiikkaa ja yhteisiä toimia, jotka tukevat ja täydentävät jäsenvaltioiden politiikkaa. Yhteisön ohjelmassa **keskitytään tiettyihin keskeisiin toimiin**, joilla on suuri lisäarvo:

- tuetaan osaamista ja innovointia Euroopassa
- uudistetaan valtiontukipolitiikkaa
- parannetaan ja yksinkertaistetaan yritysten sääntely-ympäristöä
- saatetaan palvelujen sisämarkkinat valmiiksi
- saadaan aikaan kunnianhimoinen sopimus Dohan kierroksella
- poistetaan esteitä fyysiseltä, akateemiselta ja työvoiman liikkuvuudelta
- kehitetään yhteinen lähestymistapa taloudellisista syistä tapahtuvan siirtolaisuuden hallintaan
- tuetaan talouden rakennemuutoksista johtuvien yhteiskunnallisten seurausten käsittelyä.

Liitteessä on luettelo kaikista yhteisön Lissabon-ohjelman toimenpiteistä[2]. Luettelossa esitetään sääntelyn ja rahoitusvälineiden osalta suunnitellut toimet sekä toimintalinjojen kehittämistä koskevat ehdotukset. Terveen makrotalouspolitiikan on oltava lähtökohtana, kun toteutetaan unionin kasvupotentiaalin nostamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Hiljattain sovitut parannukset vakaus- ja kasvusopimuksen toteuttamiseen auttavat parantamaan EU:n makrotaloudellista vakautta, joka on olennainen tekijä kestävän talouskasvun ja työpaikkojen luomisen kannalta.

Komissio on ehdottanut, että **rakenne- ja koheesiorahastoista** tuettavissa ohjelmissa kohdennetaan investointeja osaamiseen, innovointiin ja tutkimukseen sekä entistä parempaan yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen, jotta työntekijät voivat hankkia muutosten hallintaan ja uusien tehtävien omaksumiseen tarvittavat taidot. Ohjelmista tuetaan talousinfrastruktuuria ja parannetaan sitä kautta jäsenvaltioiden, alueiden ja kaupunkien houkuttelevuutta. Muista jälkeen jääneillä alueilla etenkin uusissa jäsenvaltioissa tarvitaan mittavia investointeja liikenne-, ympäristö- ja energiainfrastruktuuriin, jotta ne saisivat aikaan kasvua ja ajan myötä saavuttaisivat unionin muissa osissa vallitsevan tason. Tehokkaat infrastruktuuriverkostot parantavat alueiden saavutettavuutta, joka on ennakkoedellytys yritysten kasvulle ja työpaikkojen syntymiselle.

Myös uusi **maaseudun kehittämisrahasto** keskittyy lähemmin kasvun ja työllisyyden lisäämiseen maaseutualueilla ottaen huomioon luonnonvarojen suojelu ja parantaminen. Resurssit kohdennetaan maa- ja metsätaloudessa ihmisiin, innovointiin, osaamiseen ja pääomaan tehtäviin investointeihin, tieto- ja viestintätekniikan käyttöönottoon maaseutualueilla samoin kuin uusien ja parempien työpaikkojen luomiseen etenkin naisille ja nuorille monipuolistamalla maaseutujen toimintoja.

Komissio on vastikään esittänyt **vuosia 2007–2013 koskevia yhteisön strategisia suuntaviivoja[3], joilla pyritään kohdentamaan seuraavan sukupolven koheesiopoliittiset ohjelmat sekä maaseudun kehittämistä koskevat ohjelmat vahvemmin kasvuun ja työpaikkoihin**. Suuntaviivoissa pyritään linjaamaan koheesiopolitiikka sekä maaseudun kehittämistä koskeva politiikka tiiviisti Lissabonin toimintasuunnitelmaan, ja niissä määritetään puitteet sen varmistamiseksi, että kansallisissa ja alueellisissa toimintaohjelmissa otetaan huomioon asetetut prioriteetit: Euroopan houkuttelevuus investoijien ja työntekijöiden kannalta, osaaminen ja innovointi sekä uusia ja parempia työpaikkoja kaikille.

On syytä myös korostaa **Euroopan investointipankin ja Euroopan investointirahaston** laaja-alaista panosta rahoitukseen – etenkin investointipankin Innovaatio 2010 -aloitteen kautta.

3.1. Osaaminen ja innovaatio – kestävän kasvun avaintekijät

Osaaminen on olennainen tekijä, jonka avulla Eurooppa voi säilyttää kansainvälisen kilpailuetunsa. EU voi lisätä Euroopan tutkimuspotentiaalia parhaiten yhdistämällä voimavaroja ja takaamalla kilpailukykyisen ympäristön korkeatasoiselle tutkimukselle. Osaamiseen ja innovointiin on investoitava enemmän ja tehokkaammin, jotta EU:n tutkimusinvestointitavoite 3 prosenttia BKT:stä voidaan saavuttaa ja jotta pystytään kehittämään kykyjä ja välineitä, joilla parannetaan Euroopan kilpailukykyä, luodaan työpaikkoja ja varmistetaan kestävä kasvu. Päävastuu investointien lisäämisestä ja

---

2 SEC(2005) 981, 20.7.2005.

3 KOM(2005) 299, 5.7.2005, ja KOM(2005) 304, 5.7.2005.

parantamisesta on jäsenvaltioilla, mutta yhteisö täydentää niiden toimia yhteisön talousarviosta virittääkseen, järjestääkseen ja hyödyntääkseen kaikenlaista EU:n tason yhteistyötä tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa ja koulutuksessa. **Yhteisön sääntelyn ja yhteisön rahoituksen** avulla edistetään teknologista innovointia ja houkutellaan väkeä ja pääomaa eurooppalaiseen tutkimukseen ja innovatiivisiin yrityshankkeisiin.

Sääntelyn alueella komissio ilmoitti valtiontukipolitiikan perusteellisesta uudistamisesta kasvun, työpaikkojen ja koheesion hyväksi[4]. Eräillä tarkistuksilla pyritään helpottamaan valtiontuen kohdentamista osaamisen ja innovoinnin tukemiseen. Tutkimusta ja kehittämistoimintaa koskevaan valtiontukikehykseen tehtävillä tarkistuksilla pyritään etenkin lisäämään julkisten tutkimuslaitosten ja teollisuuden yhteistyötä, ja kehykseen voidaan ottaa mukaan uusia säännöksiä, joilla tuetaan innovaatiotoimintaa etenkin pk-yrityksissä. Lisäksi aiotaan helpottaa valtiontuen myöntämistä nuorille ja innovatiivisille yrityksille sekä suoran rahoitustuen kautta että myös helpottamalla riskipääomarahoituksen saatavuutta. Aiempaa joustavammista säännöksistä koitunee hyötyä myös toimenpiteille, joilla pyritään luomaan innovaatiotoiminnan kannalta suotuisat toimintaolosuhteet. Toimenpiteisiin lukeutuvat mm. koulutukseen, liikkuvuuteen ja klusterien muodostamiseen annettava tuki. Kokonaisuutena uudistus parantaa innovoinnin yleisiä edellytyksiä tarjoamalla jäsenvaltioille yksinkertaisemman hallinnollisen kehyksen. Kilpailumarkkinat ovat jatkossakin paras keino edistää innovointia ja osaamista, ja siksi uusilla säännöillä huolehditaan siitä, että valtiontukea myöntämisestä poikkeuksetta koituu merkittävää hyötyä yhteiskunnalle ilman että kilpailuedellytykset vääristyisivät.

Yhteisön rahoituksesta todettakoon, että komissio on ehdottanut kahden merkittävän rahoitusohjelman perustamista kaudelle 2007–2013; kyse on **seitsemännestä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta[5]** sekä **kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelmasta[6]**.

Seitsemättä puiteohjelmaa koskevassa ehdotuksessa käsitellään huippuosaamisen edistämistä, tutkimustoiminnan pirstaleisuutta Euroopassa, osaamisen ja tutkijoiden vapaata liikkuvuutta, Euroopan heikkoa kykyä hyödyntää tutkimustuloksia sekä T&K-vetoisten alueellisten klusterien edistämistä. Ehdotetut toimenpiteet vastaavat erittäin hyvin teollisuuden tarpeisiin, sillä niitä laadittaessa on hyödynnetty teollisuuden vetämien teknologiayhteisöjen kehittämiä tutkimusohjelmia. Nyt muiden muassa lisätään **tieto- ja viestintätekniikkaan** liittyvää tutkimusta ja innovointia. Myös aloitteen ”i2010 – kasvua ja työllisyyttä edistävä eurooppalainen tietoyhteiskunta” tarkoituksena on tukea tieto- ja viestintätekniikan tuotantoa ja käyttöä sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen keskeisenä tekijänä.

Puiteohjelmassa otetaan käyttöön uusi, aiempaa kunnianhimoisempi tapa lähestyä laajamittaisia julkis-yksityisiä yhteistyöhankkeita Euroopan kilpailukyvyn kannalta erityisen tärkeillä aloilla. Nämä alat kartoitetaan yhdessä teollisuuden edustajien kanssa etenkin yhteisissä teknologia-aloitteissa, jollaisia kaavaillaan seuraavilla aloilla: innovatiiviset lääkkeet, nanoelektroniikka, sulautetut järjestelmät, ilmailu ja ilmaliikenteen hallinta, vety ja polttokennot sekä ympäristön ja turvallisuuden maailmanlaajuinen seuranta[7]. Ohjelmassa otetaan lisäksi käyttöön uusi riskinjakoväline, jolla helpotetaan Euroopan investointipankin lainojen saatavuutta.

---

4 KOM(2005) 107, 7.6.2005.
5 KOM(2005) 119, 6.4.2005.
6 KOM(2005) 121, 6.4.2005.
7 SEC(2005) 800, 10.6.2005.

Puiteohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota **pk-yritysten kasvumahdollisuuksiin**. Pk-yrityksiä autetaan tekemään tai ulkoistamaan tutkimusta, kehittämään uusia teknologiapohjaisia tuotteita ja markkinoita, laajentamaan verkkoja, hyödyntämään tutkimustuloksia, hankkimaan teknologista taitotietoa ja kouluttamaan henkilökuntaansa muutoksenhallinnassa – eli luomaan uusia työpaikkoja.

Kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelma suunnataan ensi sijassa pk-yrityksille ja yrittäjille. Parantamalla pääsyä markkinoille ja rahoituksen ja tukipalvelujen saatavuutta ohjelmalla tuetaan innovatiivisia yrityksiä, edistetään tieto- ja viestintätekniikan ja ympäristötekniikan käytöönottoa sekä helpotetaan riskipääomarahoituksen saantia.

Euroopan laajuisiin verkkoihin liittyvistä budjettikohdista tuetaan TTK-osaamisen soveltamista käytännössä samoin kuin innovaatio-ohjelmia rahoittamalla teollisuuden projekteja, joilla vähennetään ruuhkia ja lisätään tuottavuutta. Tärkeimpiä projekteja ovat Galileo (satelliittinavigointijärjestelmä kaikille liikennemuodoille), ERTMS (rautatiet) ja Sesame (lennonjohto) sekä muut älykkäitä liikennejärjestelmiä hyödyntävät sovellukset.

Ympäristötekniikka sekä energiatehokas ja uusiutuvaa energiaa hyödyntävä tekniikka tarjoavat merkittäviä talouteen, ympäristöön ja työllisyyteen liittyviä mahdollisuuksia. Komissio aikookin tehostaa toimiaan ympäristötekniikan ja ekologisten innovaatioiden käyttöönoton hyväksi etenkin ympäristöteknologioita koskevan ETAP-toimintasuunnitelman[8] kautta. Ympäristöteknologiaa tuetaan yhtäältä lisäämällä tutkimuksen ja teknologian levittämistä ja toisaalta rakennerahastojen ja Euroopan investointipankin kautta kanavoitavalla julkisella ja yksityisellä rahoituksella, jota myönnetään etenkin vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavan tekniikan käyttöön.

Sopiminen **yhteisöpatentista** on edelleen keskeisellä sijalla, kun unioni pyrkii sitoumuksensa mukaisesti edistämään osaamiseen perustuvaa, innovatiivista taloutta. Yhteisö tukee toimia, joilla pyritään säilyttämään **teollinen kapasiteetti vahvana**, käsittelemällä tutkimuksen, sääntelyn ja rahoituksen haasteita yhdessä Euroopan tasolla silloin, kun jäsenvaltiot eivät haasteiden määrän tai laajuuden vuoksi pysty yksin korjaamaan markkinoiden ja politiikan puitteita.

3.2. Euroopasta houkuttelevampi paikka investoijille ja työntekijöille

Jotta voitaisiin houkutella lisää investointeja, luoda työpaikkoja ja vauhdittaa kasvua, on tärkeää helpottaa pääsyä markkinoille toimialoittain ja jäsenvaltioiden välillä. Yhteisö pitääkin aivan **ensisijaisena tehtävänä saada sisämarkkinat valmiiksi ja parantaa sääntely-ympäristöä**, sillä nämä kaksi ovat tärkeimmät poliittiset apuneuvot työpaikkojen luomiseksi ja kasvuvauhdin parantamiseksi Euroopassa.

Paremmalla sääntelyllä on merkittävä myönteinen vaikutus talouskasvun, työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksiin. Kun lainsäädännön laatu paranee, tuloksena saadaan sopivia kannustimia yrityksille, leikataan turhia kustannuksia ja poistetaan esteitä sopeutumisen ja innovoinnin tieltä. Komission ja puheenjohtajamaiden parempaa sääntelyä -aloitteissa kaavaillut toimenpiteet on toteutettava ripeästi.

Komissio jatkaa näitä toimiaan pääasiassa kolmella alalla:

---

[8] KOM(2004) 38, 28.1.2004, ja KOM(2005) 16, 27.1.2005.

- Komission lainsäädäntö- ja työohjelmaan sisältyvien uusien poliittisten aloitteitten, kuten valkoisten kirjojen, säädösehdotusten ja menoja aiheuttavien ohjelmien, vaikutukset arvioidaan perusteellisesti.

- Kun neuvoston tai parlamentin käsiteltävinä olevat ehdotukset seulotaan tarkasti, niihin saatetaan tehdä muutoksia taikka ne voidaan korvata tai vetää kokonaan pois.

- Keskeistä voimassa olevaa lainsäädäntöä yksinkertaistetaan, ja alakohtaisten toimintasuunnitelmien perusteella käynnistetään uusi vaihe yksinkertaistamisohjelmassa.

Sääntelyn tehottomuus, markkinoillepääsyn vaikeus ja kilpailupaineiden riittämättömyys voivat estää innovointia voimakkaan kasvupotentiaalin aloilla ja vähentää näin kuluttajille koituvaa hyötyä. Sen vuoksi komissio on käynnistänyt alakohtaisia selvityksiä, joilla pyritään kartoittamaan ne tekijät, jotka estävät kasvua ja innovointia keskeisillä aloilla – erityistä huomiota kiinnitetään pk-yrityksiin. Lisäksi komissio hahmottelee uuden toimintamallin, jolla **pk-yritysten huolet** voidaan ottaa huomioon laadittaessa yhteisön säädöksiin ja politiikkaan liittyviä ehdotuksia.

Palvelujen sisämarkkinat on saatava täysin toimintakuntoisiksi eurooppalaista yhteiskuntamallia kuitenkaan vaarantamatta. Lähes kaikki EU:ssa vuosina 1997–2002 syntyneet uudet työpaikat tulivat **palvelualalle**. Palvelujen osuus EU:n lisäarvosta on nyt 70 prosenttia mutta EU:n sisäisestä kaupasta vain noin 20 prosenttia. Kun palvelujen yhtenäismarkkinat saadaan valmiiksi, bruttokansantuotteen pitäisi keskipitkällä aikavälillä nousta 0,6 prosenttia ja työllisyyden 0,3 prosenttia (jopa 600 000 työpaikkaa). Komissio tekee Euroopan parlamentin, neuvoston ja muiden osapuolten kanssa rakentavassa hengessä lainsäädäntöprosessiin liittyvää yhteistyötä varmistaakseen, että muutetusta palveludirektiivistä vallitsee laaja yksimielisyys.

Tehokkaiden ja laadukkaiden **yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen** saatavuus on keskeinen osa eurooppalaista hyvinvointivaltiota. Niiden tarjoaminen on olennaista sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden takaamiseksi, ja niillä on vaikutusta myös kilpailukykyyn. Komissio antoi näistä palveluista valkoisen kirjan vuonna 2004 ja aikoo antaa sen pohjalta asiaan liittyviä lisäohjeita.

Rahoitusmarkkinoiden täydellinen integroituminen lisää sekin tuotantoa ja työllisyyttä pääoman tehokkaamman kohdentamisen ja yritysrahoitukselle tarjoutuvien parempien olosuhteiden myötä. Koska valtaosa lainsäädännöstä on jo annettu, huomio on nyt kiinnitettävä sääntöjen täytäntöönpanoon ja johdonmukaiseen soveltamiseen. Samalla on tärkeää puuttua markkinoillepääsyn tiellä vielä mahdollisesti oleviin esteisiin.

Jotta yhtenäismarkkinat pystyisivät toimimaan tehokkaasti, tavaroiden, palvelujen ja ihmisten vapaaseen liikkumiseen tarvitaan asianmukaista ja kestävää infrastruktuuria, joka puolestaan vaikuttaa merkittävästi yrityssijoitusten sijaintipäätöksiin. Yhteisön rahoituksella ja sääntelyllä täydennetään jäsenvaltioiden toimia, joilla ne edistävät omien verkkojensa yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta ja käytettävyyttä. Unionin olisi vauhditettava toimiaan sen hyväksi, että Euroopan laajuisten verkkojen budjettikohdasta ja muista yhteisön budjetti- ja rahoitusvälineistä saatavilla oleva tuki voitaisiin keskittää niihin 30:een ensisijaiseen reittiin ja hankkeeseen, jotka on valittu yhteisön suuntaviivoista tehdyllä päätöksellä[9]. Jäsenvaltioiden

[9] Päätöksen 1692/96/EY muuttamisesta 29.4.2004 tehty päätös.

on toteutettava lupauksensa aloittaa työt 45:ssä **nopeasti aloitettavassa rajatylittävässä projektissa, jotka koskevat liikenne-, energia- ja laajakaistaverkkoja, tutkimusta ja kehittämistä sekä innovaatiotoimintaa**. Euroopan tasolla tehtävän projektikohtaisen koordinoinnin tueksi asianomaisten jäsenvaltioiden on yksiselitteisesti sitouduttava panemaan suunnittelu- ja rahoitusprosessi alulle.

Jotta voitaisiin poistaa ne esteet, joita useassa jäsenvaltiossa toimivat yritykset kohtaavat sen vuoksi, että yrityksiä verotetaan 25 jäsenvaltiossa eri säännöin, komissio pyrkii saamaan aikaan sopimuksen **yhteisestä yhtenäistetystä yritysveropohjasta** ja sen täytäntöönpanosta.

Yhteisö on sitoutunut tavoittelemaan kunnianhimoista sopimusta **Dohan kierroksella**. Sitä täydentävät kahdenväliset ja alueelliset kauppasopimukset. Komissio jatkaa **sääntelyyn ja hallintoon liittyvää kansainvälistä vuoropuhelua**, johon kuuluu muiden muassa kahdenvälisiä lento- ja meriliikennepalvelusopimuksia ja jolla varmistetaan, että yhteisön standardit pysyvät voimassa ja niitä sovelletaan muuallakin. Lisäksi komissio toteuttaa strategiaansa teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanemiseksi yhteisön ulkopuolissa maissa pysäyttääkseen piratismin ja väärentämisen lisääntymisen. Uudella aloitteella pyritään vielä parantamaan pääsyä yhteisön ulkopuolisten maiden hankintamarkkinoille.

3.3. Uusia ja parempia työpaikkoja

Saavuttaakseen täystyöllisyyden, parantaakseen työn laatua ja tuottavuutta ja lujittaakseen sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta Euroopan on houkuteltava työelämään ja pidettävä työelämässä enemmän ihmisiä, uudistettava sosiaalista suojelun järjestelmiä, parannettava työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskykyä sekä lisättävä investointeja inhimilliseen pääomaan koulutusta ja ammattitaitoa parantamalla.

Nämä tavoitteet ja prioriteetit ovat keskeisellä sijalla myös hiljattain käynnistetyssä **sosiaalipoliittisessa ohjelmassa**[10] ja näkyvät myös kasvun ja työllisyyden yhdennetyissä suuntaviivoissa. Päävastuu työllisyyteen, sosiaaliseen suojeluun ja koulutukseen liittyvästä politiikasta on jäsenvaltioiden viranomaisilla, joiden toimia yhteisö täydentää. Euroopan tason työmarkkinaosapuolia kehotetaan osallistumaan toimiin keskeisinä toimijoina.

Yhteisö on sitoutunut parantamaan **talouden rakennemuutosten ennakointia ja hallintaa**. Rakennemuutokset ja sijaintipaikan vaihtaminen ovat talouden edistymisen ja markkinoiden yhdentymisen väistämättömiä seurauksia. Ne voivat kuitenkin horjuttaa vaikutuspiiriinsä kuuluvia ihmisiä ja yhteisöjä. Silloin on kaikin käytettävissä olevin keinoin autettava asianosaisia selviytymään muutoksista ja tekemään niistä uusia mahdollisuuksia ja samalla tarjottava riittävät turvaverkot. Komissio ryhtyy alakohtaisiin ja alueellisiin jatkotoimiin rakenneuudistuksesta ja työllisyydestä antamansa tiedonannon[11] pohjalta. Lisäksi komissio katsoo, että on tärkeää perustaa rahasto auttamaan niitä ihmisiä ja alueita, joita talouden rakennemuutokset pahiten koettelevat, samoin kuin vararahasto rakennemuutosten ennakoimattomien seurausten varalle.

Ammatillisen ja maantieteellisen liikkuvuuden helpottamiseksi ja Euroopan laajuisten työmarkkinoiden tarjoamien työmahdollisuuksien avaamiseksi yhteisö poistaa esteitä työvoiman liikkuvuudelta. Komissio toteuttaa jatkotoimia ammattipätevyyksien tunnustamista koskevan direktiivin antamisen jälkeen ja ehdottaa tutkintojen tunnustamista koskevien

---

[10] KOM(2005) 33, 9.2.2005.
[11] KOM(2005) 120, 31.3.2005.

eurooppalaisten puitteitten vahvistamista tukemaan tutkintojen ja pätevyyksien tunnustamista avoimuuden ja keskinäisen luottamuksen kautta, mikä helpottaa akateemista sekä ammatillista liikkuvuutta myös säänneltyjen ammattien ulkopuolella.

Eri puolilta maailmaa löytyvän inhimillisen pääoman ja runsaan osaamisen hyödyntämiseksi komissio pyrkii saamaan aikaan EU:n tasoiset **yhteiset puitteet taloudellisista syistä tapahtuvan siirtolaisuuden hallintaan** ja ehdottaa, että yhteisön ulkopuolisista maista pitemmäksi aikaa saapuviin tutkijoihin sovellettaisiin nopeutettuja maahanpääsymenettelyjä ja että lyhytaikaista oleskelua varten tarkoitettuihin yhtenäisiin viisumeihin liittyviä menettelyjä yksinkertaistettaisiin.

Lisätäkseen työllisyyttä ja tuottavuutta ja lujittaakseen sosiaalista yhteenkuuluvuutta yhteisö tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia **inhimillisen pääoman sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen** alalla kiinnittäen erityistä huomiota nuorten integrointiin **Eurooppalaisen nuorisosopimuksen**[12] mukaisesti. Yhä useampien ihmisten houkuttelemiseksi työelämään ja heidän pitämisekseen siellä pitempään komissio avustaa jäsenvaltioita niiden laatiessa aktiivisen ikääntymisen strategioita, joihin kuuluu terveen elinajan pidentämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Euroopan sosiaalirahaston toiminnan täydennykseksi komissio on ehdottanut elinikäisen oppimisen ohjelmaa, jolla tuetaan EU:n laajuisia toimia ja verkottumista tällä alalla.

Komissio aikoo tukea **korkeakouluja** sekä korkea-asteen koulutuksen tarjoajia niiden pyrkimyksissä antaa täydempi panos Lissabonin tavoitteitten saavuttamiseen. Sitä varten esimerkiksi otetaan käyttöön kaikki EU-rahoituksen lähteet korkeakoulujen ja korkea-asteen koulutuksen tarjoajien modernisoimiseksi ja lujitetaan Koulutus 2010 -ohjelman puitteissa tehtävää yhteistyötä Bolognan prosessin täydentämiseksi. Komissio selvittää myös erityisen Euroopan teknologiainstituutin perustamista maailman huippuosaajien ja -ideoiden kohtaamispaikaksi.

4. PÄÄTELMÄ

Jotta uudistettu kasvua ja työllisyyttä edistävä Lissabonin kumppanuus olisi uskottava ja saisi eurooppalaisten jatkuvan tuen, on heti ryhdyttävä toimiin näkyvien tulosten aikaan saamiseksi. Yhteisön tasolla toteutettavien toimenpiteiden olisi painotuttava keskeisiin toimiin, joita ovat esimerkiksi tuki osaamiselle ja innovoinnille Euroopassa, valtiontukipolitiikan uudistaminen, parempi sääntely, palvelujen sisämarkkinat, Dohan kierroksen valmiiksi saattaminen, liikkuvuutta rajoittavien esteiden poistaminen, taloudellisista syistä tapahtuvan siirtolaisuuden hallinta ja rakennemuutoksista johtuvien yhteiskunnallisten seurausten käsittely. On myös tärkeää linjata koheesiopolitiikka sekä maaseudun kehittämistä koskeva politiikka entistä tiiviimmin kasvua ja työllisyyttä edistävään Lissabonin kumppanuuteen. Komissio kehottaa EU:n muita toimielimiä pyrkimään yhteistoimin ripeästi tuloksiin näiden politiikkojen osalta.

Yhteisön ohjelman ja jäsenvaltioiden uudistusohjelmien väliset synergiaedut ja täydentävyys ovat uudistetun Lissabonin strategian onnistumisen avain. Kasvua ja työllisyyttä edistävän Lissabonin kumppanuuden hengessä ja tämän ohjelman onnistuneen toteuttamisen takaamiseksi Euroopan komissio toimii läheisessä yhteistyössä Euroopan parlamentin ja

---

12 KOM(2005) 206, 30.5.2005.

ministerineuvoston kanssa sekä hyödyntää sitä asiantuntemusta, jota on saatavissa muista EU:n toimielimistä, kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomiteasta, alueiden komiteasta ja rahoitusasioissa Euroopan investointipankista.

Lissabonin kumppanuus edellyttää pitkäkestoista viestintästrategiaa, jolla kansalaiset paitsi pidetään ajan tasalla myös saadaan mukaan toimintaan. Viestintätoimissa on keskityttävä valtakunnalliselle, alueelliselle ja paikalliselle tasolle. Siksi tarvitaan tiivistä ja jatkuvaa koordinointia jäsenvaltioiden hallitusten, parlamenttien, alueiden, kaupunkien ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Näin strategia saa demokraattisen oikeutuksen ja perustan onnistumiselleen.

Olemme nyt sekä poliittisesti että taloudellisesti ratkaisevassa vaiheessa. Odotamme, että jäsenvaltiot esittävät uskottavia ja kunnianhimoisia toimintasuunnitelmia, joilla varmistetaan Lissabonin prosessin tuloksellisuus. Euroopan on näytettävä tietä. Euroopan on osoitettava pystyvänsä tekemään ratkaisuja. Sen on tehtävä ratkaisunsa vakain perustein. Ratkaisujen on oltava kunnianhimoisia mutta realistisia. Suunnannäyttäjän asemassa komissio voi esimerkillään kannustaa ja rohkaista jäsenvaltioita toimimaan samoin. Komission, Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden voimien yhdistäminen on ainoa keino päästä uudistetun Lissabonin toimintasuunnitelman kunnianhimoisiin tavoitteisiin. On tullut tekojen aika.